

Buitengewone uitgaven

**Evaluatie regimewijziging buitengewone
uitgaven per 2004**

Buitengewone uitgaven

Evaluatie regimewijziging buitengewone uitgaven per 2004

Hanskje Nagel
Lies Steneker
m.m.v. Suzanne Slotboom

INHOUDSOPGAVE

1. SAMENVATTING	7
2. INLEIDING	8
2.1. AANLEIDING	8
2.2. ONDERZOEK OP BASIS VAN AANGIFTEN INKOMSTENBELASTING 2004.....	8
3. METHODE VAN ONDERZOEK	10
4. RESULTATEN ONDERZOEK	11
4.1. INLEIDING	11
4.2. LANGJARIGE ONTWIKKELING BUITENGEWONE UITGAVEN	11
4.3. OVERZICHT RESULTATEN ONDERZOEK	11
4.4. ANALYSE: WIE GAAN ER OP VOOR- OF ACHTERUIT?.....	14
BIJLAGE 1. METHODE VAN ONDERZOEK EN OPHOGING	24
BIJLAGE 2. OVERZICHT IN BEDRAGEN (X € MLN)	26
BIJLAGE 3. OVERZICHT IN AANTALLEN.....	27

1. Samenvatting

Onderzoek is verricht naar de effecten van de wijzigingen in de buitengewone uitgavenregeling die in 2004 zijn ingevoerd, berekend aan de hand van feitelijke aangiften inkomstenbelasting over 2004. De wijzigingen betreffen de voorwaarden voor vaste aftrek chronisch zieken en de positionering van de vermenigvuldigingsfactor.

Er is bekeken hoe hoog de aftrek buitengewone uitgaven (verder: BU) is in de aangiften 2004 en wat die zou zijn geweest zonder de wetswijzigingen. Maar ook is een vergelijking gemaakt tussen de aftrek buitengewone uitgaven 2004 en de aftrek in de aangifte 2003. De vergelijkingen en weergaven zijn steeds op (fiscaal) huishoudniveau. Onderscheid is gemaakt naar leeftijd –65min respectievelijk 65plus- en naar drempelinkomen voor de buitengewone uitgaven.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van détailgegevens uit de elektronische aangiften van één belastingkantoor en ten behoeve van de ophoging van gegevens op hoofdniveau van alle medio augustus 2005 binnengekomen aangiften 2004.

Het afgelopen decenium zijn zowel het aantal fiscale huishoudens met aftrek BU als het totaal afgetrokken bedrag sterk gestegen. De grootste stijging vond plaats sedert 2002. Sinds 1990 steeg het budgettair beslag van € 130 miljoen naar € 979 miljoen (voorlopige raming 2004).

Het budgettair beslag van € 979 miljoen voor 2004 is € 73 miljoen lager dan wanneer de wetswijzigingen niet waren doorgevoerd. De totale aftrekpost is € 3.454 miljoen in 2004, en bij ongewijzigd regime zou dat € 3.721 miljoen zijn geweest. Het verschil is voor € 141 miljoen toe te schrijven aan de wijziging voor de vermenigvuldigingsfactor en voor € 126 miljoen aan de vaste aftrek voor chronisch zieken. Het aantal gerechtigden voor de vaste aftrek voor chronisch zieken daalt van zo'n 211.000 naar 182.000 aangezien deze nu meer gericht is op personen met hoge specifieke kosten die samenhangen met een chronische ziekte of handicap. Het aantal gerechtigden op de vermenigvuldigingsfactor vertoont een flinke stijging (van ongeveer 900.000 naar 1.400.000).

In z'n geheel genomen gaan er meer huishoudens op achteruit dan op vooruit als we de aangifte van 2004 vergelijken met regime 2003 toegepast op dezelfde gegevens. Daarbij gaan de hogere inkomens er gemiddeld meer op achteruit dan de lagere inkomens.

Ongeveer 139.000 huishoudens met vermenigvuldigingsfactor in 2004 en ook aftrek BU in 2003, hebben samen € 42,5 miljoen meer aftrek dan zonder regimewijziging. En 633.000 huishoudens met deze factor gaan er samen voor € 393 miljoen op achteruit. Het feit dat de premies Ziekenfondswet en ziektekostenverzekering niet meer begrepen zijn in het bedrag waarover de vermenigvuldigingsfactor geldt, zal hierbij een rol spelen. Deze premies maken 62% uit van het totaal bedrag aan buitengewone uitgaven voor toepassing van de drempel (70% voor 65min huishoudens en 48% voor 65plus). Vanaf 2004 gelden de vermenigvuldigingsfactoren nog uitsluitend over specifieke kosten die samenhangen met een chronische ziekte of handicap.

Het merendeel van de huishoudens met vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid is er op vooruit gegaan bij vergelijking van de aangifte 2004 met die van 2003. De meeste 65min-huishoudens met een lager inkomen zouden erop achteruit gaan bij vergelijking met toepassing van het regime 2003 op de aangiftegegevens 2004. De hogere inkomensgroepen zouden gelijke aftrek BU hebben.

Iets minder dan de helft van de huishoudens met vaste aftrek voor 65plus heeft in de aangifte 2004 meer BU dan in de aangifte 2003. De meeste huishoudens met een lager inkomen zou erop achteruit gaan bij toepassing van het regime 2003 op de aangiftegegevens 2004.

Veruit het merendeel van de huishoudens met vaste aftrek voor chronisch zieken heeft in de aangifte 2004 meer BU afgetrokken dan in de aangifte 2003. Een kleine meerderheid zou erop vooruit gaan bij vergelijking met toepassing van het regime 2003 op de aangiftegegevens 2004.

De grootste posten bij de 'overige uitgaven' zijn medische hulp (43%) en begrafeniskosten (38%).

2. Inleiding

2.1. Aanleiding

Belastingplichtigen met ziektekosten die qua omvang als 'buitengewoon' worden aangemerkt in relatie tot hun inkomen, kunnen aftrek 'buitengewone uitgaven' (verder: BU) claimen in hun aangifte voor de inkomstenbelasting. Chronisch zieken en gehandicapten vormen een qua inkomenspositie kwetsbare groep. Mede daarom is de BU-regeling per 2004 zodanig gewijzigd dat de aftrek BU beter wordt gericht op gehandicapten en chronisch zieken.

Binnen de buitengewone uitgavenregeling bestaan enkele instrumenten om de groep chronisch zieken en gehandicapten te bereiken: het chronisch ziekenforfait resp. het arbeidsongeschiktheidsforfait en de vermenigvuldigingsfactoren. Vanaf 2004 is een aantal zogenaamde specifieke ziektekosten in de wet benoemd. Als het totaal van deze specifieke kosten boven een drempelbedrag ligt, komt belastingplichtige in aanmerking voor extra aftrek. De vooronderstelling is dat chronisch zieken hogere specifieke kosten hebben dan niet-chronisch zieken.

Om de groep chronisch zieken en gehandicapten tegemoet te komen zijn er in 2004 twee wijzigingen in de buitengewone uitgavenregeling:

- a. *Wijziging chronisch ziekenforfait.* Deze mag alleen toegepast worden wanneer de specifieke uitgaven die samenhangen met een chronische ziekte of handicap hoger zijn dan € 307. In 2003 werd het chronisch ziekenforfait veel generieker toegepast; wanneer ook in 2002 en in 2001 aftrek voor buitengewone uitgaven was. Het onderscheid specifiek uitgaven en overige kosten speelde geen rol.
- b. *Wijziging vermenigvuldigingsfactoren.* Voor lagere inkomens (tot een drempelinkomen¹ van € 29.543, oftewel einde van tweede tariefschijf box 1 voor 2004) geldt dat het bedrag voor specifieke uitgaven, vóór toepassing van de drempel, verhoogd mag worden met 65%. In 2003 konden bij dezelfde inkomensgroep, ná toepassing van de drempel, de ziektekosten met 25% resp. 50% worden verhoogd, wanneer ook in 2002 resp. in 2002 én 2001 buitengewone uitgaven in aftrek waren gebracht.

De Staatssecretaris van Financiën heeft aan de Tweede Kamer toegezegd om de budgettaire effecten van deze wetwijzigingen aan de hand van feitelijke belastingaangiften 2004 door te laten rekenen. De toezegging is gedaan naar aanleiding van een debat in de Tweede Kamer over het Belastingplan 2005 en bij meerdere gelegenheden door diverse bewindspersonen herhaald.

2.2. Onderzoek op basis van aangiften Inkomstenbelasting 2004

Het onderhanden onderzoek op basis van werkelijke aangiften inkomstenbelasting 2004 moet duidelijk maken of en in hoeverre de wijzigingen per 2004 het beoogde voordeel opleveren voor chronisch zieken en gehandicapten.

De vraagstelling luidt:

Wat zijn de effecten van de wijzigingen in de buitengewone uitgavenregeling die in 2004 zijn ingevoerd, berekend aan de hand van feitelijk binnengekomen aangiften inkomstenbelasting over 2004?

Bekeken moet worden hoe hoog de aftrek BU is in de aangiften over 2004 en wat die zou zijn geweest zonder de wetwijzigingen voor de BU. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen belastingplichtigen tot en vanaf 65 jaar en naar klassen in drempelinkomen.

Eveneens is van belang om te vergelijken in hoeverre belastingplichtigen voor 2004 meer of minder aan BU konden aftrekken dan feitelijk voor 2003.

¹ Drempelinkomen is het totaal van de inkomsten en aftrekposten van box 1, box 2 en box 3, maar zonder persoonsgebonden aftrek. Bij fiscale partners gaat het om het gezamenlijke drempelinkomen.

De Staatssecretaris heeft ook toegezegd dat er beleidsinformatie beschikbaar komt rond aantallen personen die gebruik maken van het chronisch ziekenforfait en de hoogte en soort van de opgevoerde kosten.

3. Methode van onderzoek

Half juni 2005 zijn gegevens rond de buitengewone uitgaven van de elektronische aangiften Inkomstenbelasting 2004 van één belastingkantoor (Amersfoort) verzameld. Om het effect van de wijzigingen in de BU-regeling te toetsen is per belastingplichtige nagegaan wat de BU-aftrek is onder het nieuwe regime en zou zijn geweest met toepassing van het regime 2003. Voor verschillende groepen met aftrek BU zijn analyses gemaakt.

Half augustus 2005 verzamelde landelijke gegevens zijn vervolgens gebruikt om de resultaten van Amersfoort te vertalen naar landelijke totalen.

Naast een overzicht van de verschillende categorieën uitgaven in de rubriek 'buitengewone uitgaven', is een uitsplitsing gemaakt naar wel of geen specifieke uitgaven, naar leeftijd en naar drempelinkomen². Aparte uitsplitsingen zijn gemaakt voor belastingplichtigen die erop vooruit gaan en zij die erop achteruit gaan. Bij splitsing naar leeftijd is bij paren uitgegaan van de leeftijd van de partner met het laagste sofinummer.³

Tenslotte zijn de 'overige uitgaven', zoals die in de digitale aangiften van Amersfoort zijn vermeld, verder gecategoriseerd door te zoeken naar vergelijkbare 'tekststrings' in de vrije omschrijvingen.

De ophoging

Ten behoeve van de ophoging van de gedetailleerde Amersfoortse gegevens naar landelijke totalen is rekening gehouden met mogelijke verschillen tussen de populatie van het bestand van Amersfoort en bekende landelijke totalen.

De methode van onderzoek en de wijze van ophoging komt meer uitgebreid aan bod in bijlage 1.

---

² Drempelinkomen is het totaal van de inkomsten en aftrekposten van box 1, box 2 en box 3, maar zonder persoonsgebonden aftrek. Bij fiscale partners gaat het om het gezamenlijke drempelinkomen

³ Dat is meestal de oudste partner

4. Resultaten onderzoek

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komt eerst de langjarige ontwikkeling van de BU aan de orde. Daarna volgt in onderdeel 4.3 een overzicht van de onderzoeksresultaten. Steeds wordt zowel een vergelijking gegeven van de aangiften 2004 met die van 2003 met daarnaast een vergelijking van de aangifte 2004 met de gegevens uit die aangifte met toepassing van het regime 2003. Uitsplitsing vindt plaats naar 65min en 65plus en deels ook naar drempelinkomens-categorieën. De volgende specifieke groepen worden ook apart besproken:

- Huishoudens naar hoogte specifieke uitgaven
- Huishoudens met vermenigvuldigingsfactor
- Huishoudens met vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid
- Huishoudens met vaste aftrek voor 65plussers
- Huishoudens met vaste aftrek voor chronisch zieken
- Huishoudens met óf vaste aftrek voor chronisch zieken en/of vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid.

Voor deze groepen wordt gekeken naar aantallen huishoudens die erop vooruit resp. achteruitgaan, met de totaal daarmee gemoeide bedragen.

4.2. Langjarige ontwikkeling buitengewone uitgaven

Het gebruik van de buitengewone uitgavenregeling is de afgelopen jaren sterk gestegen. In tabel 1 wordt de langjarige ontwikkeling weergegeven. Vooral vanaf 2002/2003 is het gebruik in aantallen en de aftrek van de buitengewone uitgaven fors toegenomen. Opvallend is de zeer forse stijging bij 65-minners, vooral sinds 2002. Dit verklaart tevens de oploep van de budgettaire derving doordat 65-minners de BU gemiddeld tegen hogere marginale kosten aftrekken dan 65-plussers.

Tabel 1 Langjarig overzicht buitengewone uitgaven⁴

Jaar	Aantal (x 1000)			Aftrek (x € mln)			Budget-tair (x € mln)
	Totaal	wv 65+	wv 65-	Totaal	wv 65+	wv 65-	
1990	479	182	297	424	182	242	130
1995	339	142	197	431	213	218	127
1996	403	169	234	562	287	274	164
1997	419	183	236	569	293	276	166
1998	523	237	286	681	332	349	202
1999	622	285	337	856	428	428	242
2000	757	381	376	1.069	610	459	281
2001	993	514	479	1.371	782	588	318
2002	1.348	696	652	2.099	1.258	841	479
2003	1.917	816	1.101	3.339	1.823	1.516	877
2004	2.116	849	1.268	3.454	1.635	1.819	979

4.3. Overzicht resultaten onderzoek

Allereerst geeft tabel 2 een overzicht van de samenstelling in bedragen van de aftrekpost buitengewone uitgaven in de aangiften voor belastingjaar 2004. In het tweede deel van de tabel is aangegeven wat de uitwerking van handhaven van het regime 2003 op de aangiftegegevens 2004

⁴ 2001-2004 voorlopige cijfers. Bron tot en met 2003: CBS

zou zijn geweest.

Tabel 2. Buitengewone uitgavenaftrek, realisatie 2004 en vergelijking oud regime

	Bedragen (x € mln)		
	<65 jaar	>65 jaar	Totaal
Aftrek BU nieuw			
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)	4.207	1.607	5.813
Arbeidsongeschiktheidsforfait	291	10	301
Chronisch ziekenforfait	138	7	145
Ouderdomsforfait	13	704	717
Specifieke uitgaven	667	514	1.182
Vermenigvuldigingsfactor 65% (voor drempelinkomens tot € 29.543)	242	248	489
overige kosten	393	241	634
Totaal BU voor drempel	5.950	3.331	9.281
drempel	4.131	1.696	5.827
Totaal aftrek BU	1.819	1.635	3.454
idem budgettair	674	305	979
marginale druk	37,04%	18,66%	28,34%
Aftrek BU oude systeem			
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)	4.207	1.607	5.813
Arbeidsongeschiktheidsforfait	291	10	301
Chronisch ziekenforfait	267	5	271
Ouderdomsforfait	13	704	717
Specifieke uitgaven	667	514	1.182
overige kosten (naast specifiek)	393	241	634
Totaal BU voor drempel	5.838	3.081	8.919
drempel	4.131	1.696	5.827
BU na drempel	1.707	1.385	3.092
Vermenigvuldigingsfactor 25 en 50%	245	385	630
Totaal aftrek BU	1.951	1.770	3.721
idem budgettair	724	328	1.052
marginale druk	37,08%	18,54%	28,27%
Verschil (x € mln)			
Aftrek	-132	-135	-267
Budgettair	-50	-23	-73

De belastingplichtigen geven een aftrek BU op van totaal bijna 3,5 miljard euro. Dit is het totale aftrekbare bedrag ná eventuele verdeling tussen fiscale partners.

Als het regime van 2003 op de aangiftegegevens van 2004 wordt toegepast, wordt ruim 3,7 miljard euro in aftrek gebracht. Het nieuwe regime heeft dus tot een vermindering geleid van ruim 267 miljoen euro aan aftrek BU. Deze daling van de aftrekpost is te herleiden tot de wijziging in de vermenigvuldigingsfactor, namelijk voor € 141 miljoen en de wijziging in het chronisch ziektenforfait voor € 126 miljoen.

Als het oude regime 2003 wordt toegepast op de aangiftegegevens van 2004, zou dat de schatkist ruim € 73 miljoen meer kosten. Hiervan is tweederde toe te rekenen aan 65min-huishoudens.

Tabel 3. Buitengewone uitgavenaftrek in aantallen, realisatie 2004

	Aantallen huishoudens (x 1000)		
	< 65	> 65	totaal
Aftrek BU nieuw			
Specifieke uitgaven	1.129	771	1900
Arbeidsongeschiktheidsforfait	304	15	319
Chronisch ziekenforfait	170	12	182
Ouderdomsforfait	15	780	795
Vermenigvuldigingsfactor 65%	754	646	1401
Aftrek BU oud regime			
Arbeidsongeschiktheidsforfait	304	15	319
Chronisch ziekenforfait	207	4	211
Ouderdomsforfait	15	780	795
Vermenigvuldigingsfactor 25 en 50%	368	533	900

Volgens tabel 3 kunnen door de regimewijziging veel meer huishoudens gebruik maken van de vermenigvuldigingsfactor. Er is een daling van het aantal huishoudens dat gebruik maakt van het chronisch ziekenforfait. Zo'n 10% van de huishoudens met aftrek BU heeft specifieke uitgaven en 8,6% het chronisch ziekenforfait. Bij ongewijzigd regime zou 10% gebruik kunnen maken van het chronisch ziekenforfait. Het gebruik van de vermenigvuldigingsfactor is 66%, tegen 42% bij ongewijzigd regime.

Specifieke uitgaven

De aftrek specifieke uitgaven bedraagt € 1,2 miljard. De grootste kostenposten zijn hulpmiddelen (€ 350 miljoen) en uitgaven voor verzorging en verpleging (€ 241 miljoen). Zie de verdeling van de specifieke kosten in de volgende tabel.

Tabel 4. Categorieën kosten in de post 'specifieke uitgaven'

Onderverdeling specifieke uitgaven	Bedrag (x € mln.)		
	<65 jaar	>65 jaar	Totaal
Voorgeschreven medicijnen	80	44	124
Huisapotheek	85	23	108
Uitgaven voor verzorging of verpleging	76	165	241
Hulpmiddelen	220	131	350
Aanpassingen aan een woning	25	10	35
Andere aanpassingen	6	3	10
Uitgaven voor vervoer van een zieke of invalide	52	20	73
Dieet op doktersvoorschrift	65	31	96
Uitgaven voor extra gezinshulp	21	65	85
Extra uitgaven voor kleding en beddengoed	36	22	59
Totaal specifieke uitgaven	667	514	1.182

Overige uitgaven

De aftrek 'overige uitgaven' bedraagt 0,6 miljard euro. Hierin zit vrij veel medische hulp (specialist, huisarts etc.) en begrafeniskosten. Overigens is hierbij gecorrigeerd voor verkeerd gepositioneerde kosten zoals de huisapotheek (die bij de specifieke uitgaven hoort).

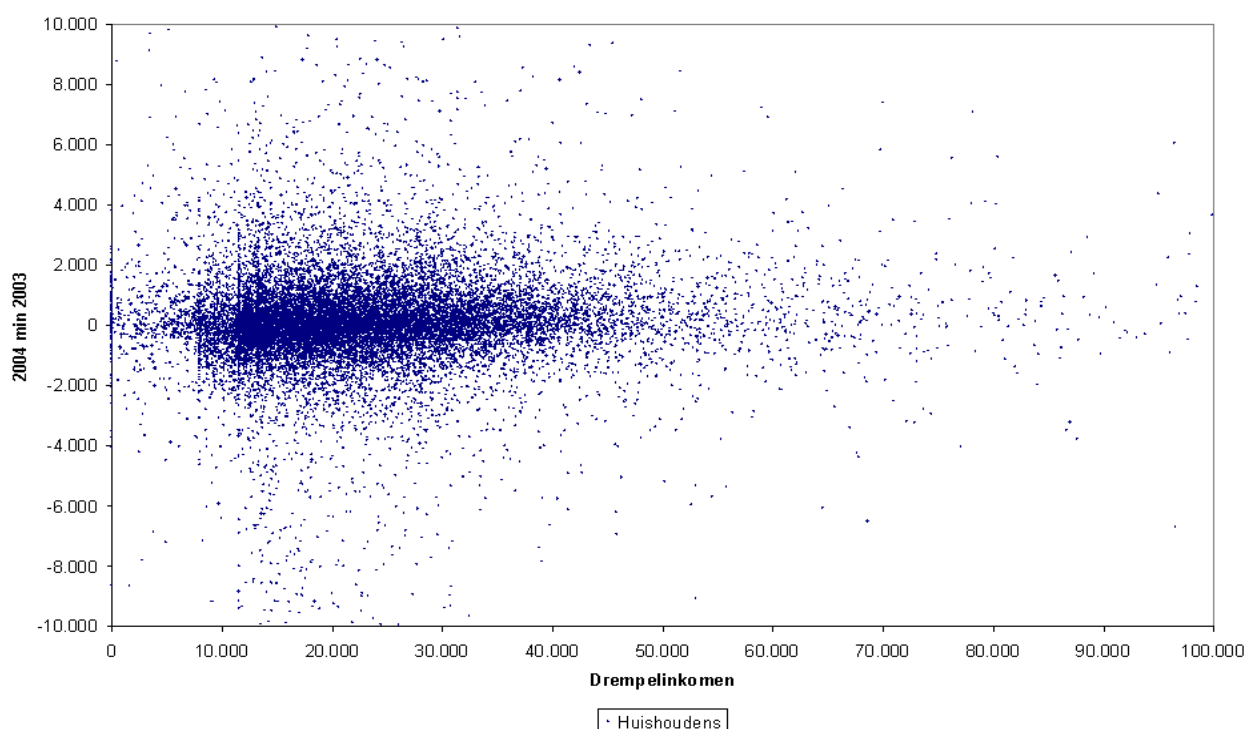
Tabel 5. Categorieën kosten in de post 'overige uitgaven'

Onderverdeling overige kosten	Bedrag (x € mln)
medische hulp	273
verpleging	17
reiskosten ziekenbezoek	14
kraam/bevallingshulp	4
begrafenis	244
adoptie	14
rente van schulden	1
overig	68
Totaal	634

4.4. Analyse: Wie gaan er op voor- of achteruit?

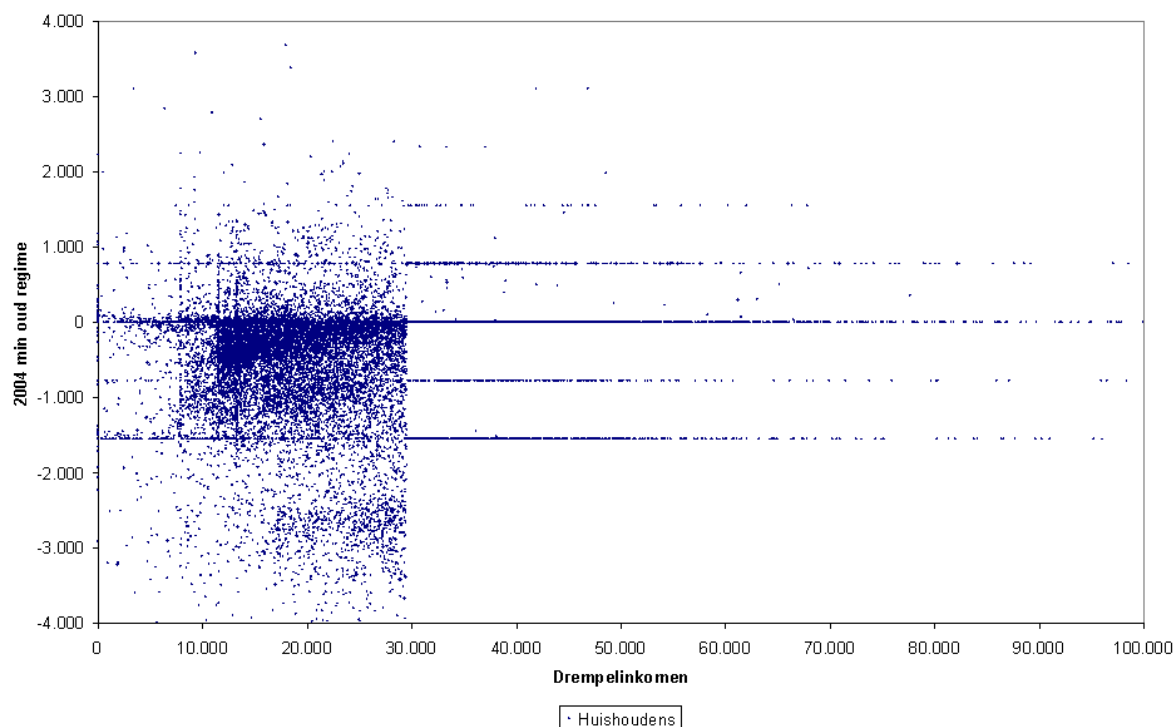
Het volgende spreidingsdiagram (grafiek 1) geeft het verschil in aftrek buitengewone uitgaven volgens de aangifte 2004 en de werkelijke aangifte 2003 ten opzichte van het drempelinkomen 2004.

Grafiek 1. Verschil tussen aangifte 2004 en aangifte 2003 naar drempelinkomen

Een algemene conclusie is dat hoe hoger het drempelinkomen is, des te kleiner het verschil in aftrek. Dit geldt zowel voor de positieve als voor de negatieve verschillen in aftrek. Uit de diagram blijkt verder dat de grootste achteruitgang zich vooral voordoet bij drempelinkomens rond de € 15.000. De grootste vooruitgang is meer gespreid over drempelinkomens tussen € 13.000 en € 30.000. Doordat er een ongelijke spreiding is van huishoudens over de drempelinkomens (driekwart heeft een drempelinkomen tot € 30.000), is in de diagram niet goed duidelijk dat het gemiddeld verschil hoger is naarmate het drempelinkomen hoger is (zie ook tabel 6.)

Grafiek 2. Verschil tussen aangifte 2004 en gegevens 2004 met regime 2003 naar drempelinkomen

Uit grafiek 2 blijkt dat meer huishoudens erop achteruit gaan dan op vooruit bij vergelijking van de aangifte 2004 met dezelfde gegevens met toepassing van het regime 2003. De horizontale lijnen vallen samen met respectievelijk eenmaal en tweemaal de forfaitaire bedragen van € 776.

Tabel 6 geeft een vergelijking van voor- en achteruitgang in aftrek BU voor de situaties:

- Aangifte 2004 minus regime 2003 toegepast op de gegevens 2004
- Aangifte 2004 minus de werkelijke aangifte 2003.

Alleen de huishoudens die in 2003 én 2004 aftrek BU hadden zijn meegenomen.

Tabel 6. Vergelijkingen aangifte 2004 met de aangifte 2003 en met toepassing regime 2003

		65 min		65 plus	
Aantal huishoudens		Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
Aangifte 2004 vergeleken met aangifte 2003	Vooruit	250.041	135.024	262.462	68.048
	Gelijk	300	150	309	154
	Achteruit	219.395	90.590	305.175	33.908
Aangifte 2004 min volgens regime 2003	Vooruit	75.455	26.525	75.000	2.317
	Gelijk	48.121	130.149	9.114	99.253
	Achteruit	347.600	72.982	483.831	541
Gemiddeld verschil in bedrag					
Aangifte 2004 vergeleken met aangifte 2003	Vooruit	€ 916	€ 1.068	€ 1.336	€ 1.527
	Achteruit	-€ 801	-€ 955	-€ 1.243	-€ 1.148
Aangifte 2004 min volgens regime 2003	Vooruit	€ 398	€ 869	€ 409	€ 707
	Achteruit	-€ 1.000	-€ 1.373	-€ 730	-€ 1.426

Door alleen de regimewijziging zouden vooral huishoudens met een drempelinkomens tot € 29.543 erop achteruit gaan. In werkelijkheid gingen veel minder huishoudens in die inkomenscategorie erop achteruit. Bij 65minners in de hogere inkomenscategorieën zouden relatief veel huishoudens een gelijke aftrek hebben bij alleen regimewijziging. De 65plussers met een hoger inkomen blijven vrijwel allen gelijk.

Vooruitgang en achteruitgang voor enkele specifieke groepen

In dit onderdeel worden de verschillen (voor- en achteruitgang) getoond voor enkele specifieke groepen huishoudens. Gekeken is naar het verschil tussen de aangifte 2004 met toepassing nieuw regime respectievelijk regime 2003, maar ook naar het verschil tussen de aangifte 2004 en de werkelijke aangifte 2003. Alleen huishoudens die beide jaren aftrek voor BU hadden zijn opgenomen. Het gaat om respectievelijk:

- Huishoudens naar hoogte specifieke uitgaven
- Huishoudens met vermenigvuldigingsfactor
- Huishoudens met vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid
- Huishoudens met vaste aftrek voor 65-plussers
- Huishoudens met vaste aftrek voor uitgaven wegens chronische ziekte
- Huishoudens met óf vaste aftrek voor chronisch zieken en/of vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid.

Op persoonsniveau sluiten de vaste aftrekken elkaar uit, maar binnen één huishouden kan recht bestaan op verschillende vaste aftrekken. Als voor één huishouden meer dan één soort vaste aftrek geldt, is dat huishouden in meer tabellen opgenomen. Bij de tabel met huishoudens met vermenigvuldigingsfactor zijn niet inbegrepen degenen die deze factor vergaten in te vullen⁵.

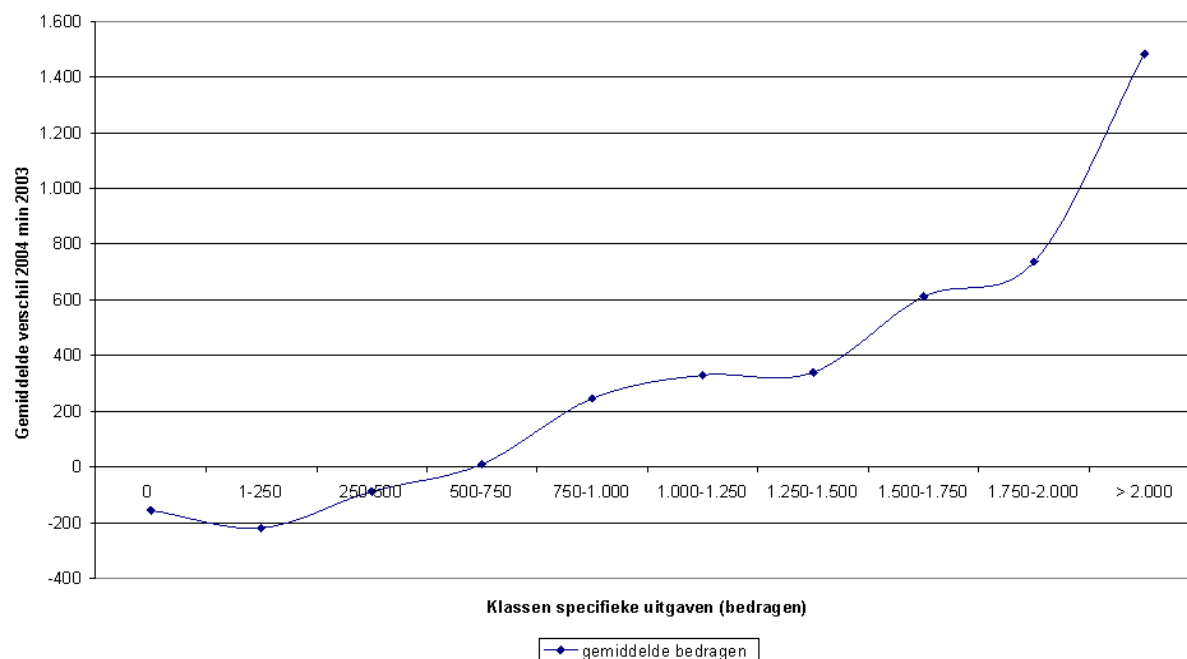
⁵ In tabel 3 en in de tabellen in bijlage 2 en 3 zijn de huishoudens die vergaten de vermenigvuldigingsfactor in te vullen wél (wettelijk) juist verwerkt.

Relatie tussen specifieke uitgaven en werkelijk verschil in aftrek

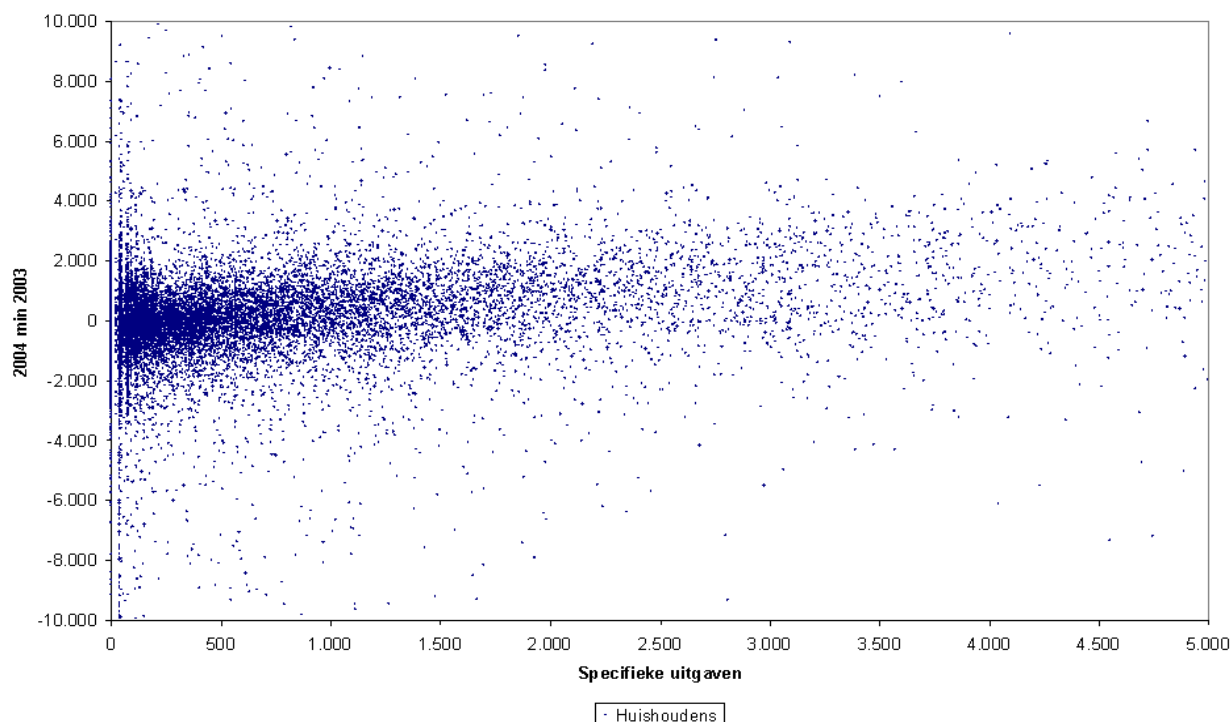
In grafiek 3 is de relatie gegeven tussen de hoogte van de specifieke uitgaven (in klassen) en het gemiddeld verschil in aftrek tussen de aangifte 2004 en de (werkelijke) aangifte 2003. Geconcludeerd kan worden dat naarmate de hoogte van de specifieke uitgaven stijgt, het verschil groter is. Bij specifieke uitgaven tot € 250 bij 65-minners en tot € 750 bij 65-plussers, is er nog een gemiddelde achteruitgang in aftrek geweest. Daarboven een vooruitgang.

Grafiek 3. Verschil tussen aangifte 2004 en aangifte 2003 naar hoogte van specifieke uitgaven

Uit bovenstaande grafiek valt te lezen dat bij vergelijking tussen aangifte 2004 en die van 2003, geldt dat hoe hoger de specifieke uitgaven, des te hoger de gemiddelde vooruitgang in aftrek BU. Hetzelfde blijkt ook uit onderstaande spreidingsdiagram (grafiek 4), waarin nogmaals de relatie tussen de hoogte van de specifieke uitgaven en het gemiddeld verschil in aftrek tussen de aangifte 2004 en de (werkelijke) aangifte 2003 wordt weergegeven.

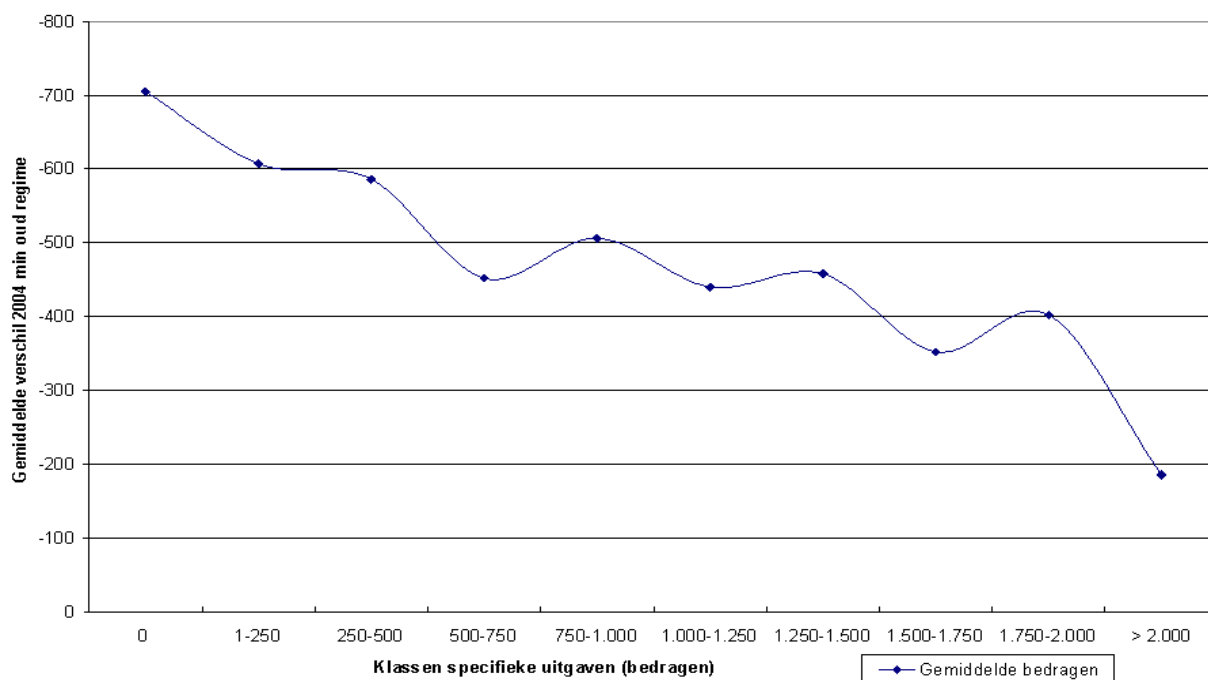
Grafiek 4. Spreiding verschil tussen aangifte 2004 en aangifte 2003 naar hoogte van specifieke uitgaven

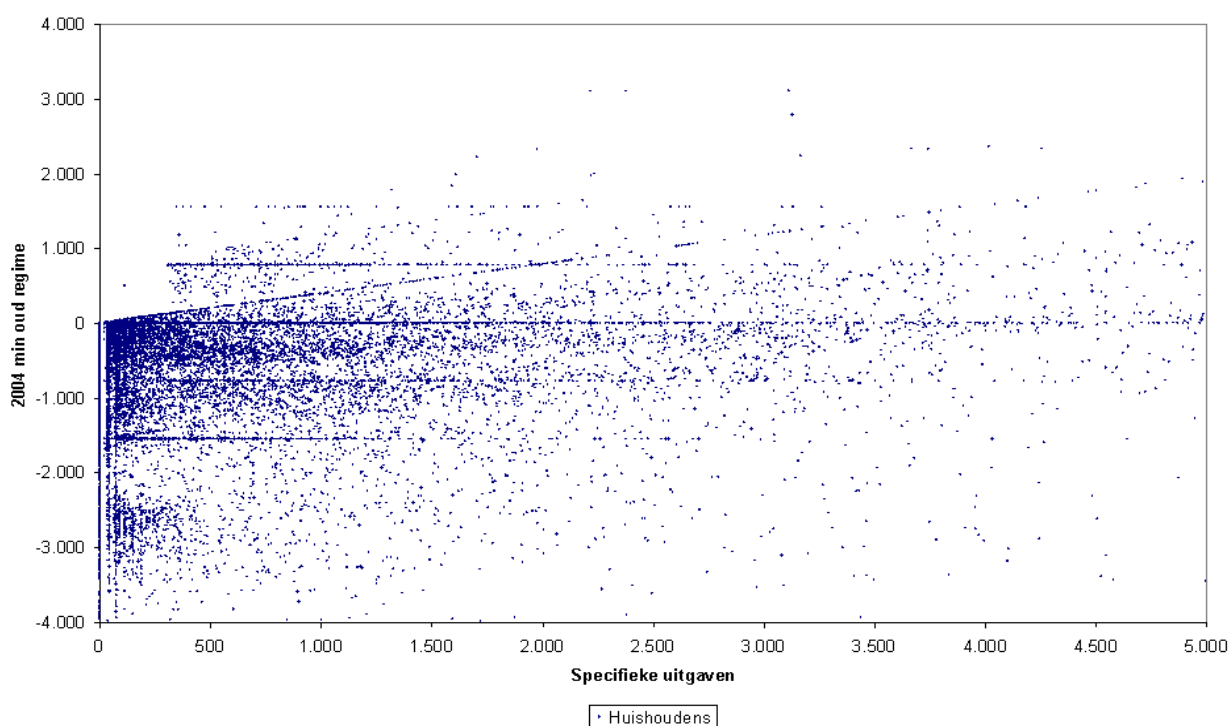
Relatie tussen specifieke uitgaven en verschil in aftrek tussen de aangifte 2004 en de aangiftegegevens 2004 met toepassing van regime 2003.

In grafiek 5 is de relatie gegeven tussen de hoogte van de specifieke uitgaven (in klassen) en het gemiddeld verschil in aftrek tussen de aangifte 2004 en de aangiftegegevens 2004 met toepassing van regime 2003. In de grafiek is te zien dat hoe hoger de specifieke uitgaven zijn, des te lager het gemiddeld verschil is met toepassing van het regime 2003. Dit blijkt ook uit onderstaande spreidingsdiagram (grafiek 6). De twee laagtepunten in de klassen van € 500-750 resp. € 1.500-1.750 zijn het gevolg van het vervallen van één van de vaste bedragen van € 776 (bij partners het dubbele bedrag).

Grafiek 5. Verschil tussen aangifte 2004 en gegevens 2004 met regime 2003 naar hoogte specifieke uitgaven

Grafiek 6. Spreiding verschil tussen aangifte 2004 en gegevens 2004 met regime 2003 naar hoogte specifieke uitgaven

Huishoudens met vermenigvuldigingsfactor

Huishoudens met een drempelinkomen tot € 29.543 hebben voor 2004 recht op een vermenigvuldigingsfactor van 65% over het bedrag van de specifieke uitgaven. De premies ZFW en ziektekostenverzekering horen niet tot de specifieke uitgaven. Deze kosten maken 62% uit van het totaal bedrag aan buitengewone uitgaven voor toepassing van de drempel (70% voor 65min huishoudens en 48% voor 65plus).

Tabel 7. Aftrek BU aangifte 2004 min werkelijke aangifte 2003

	65 min	65 plus
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543
vooruit	158.702	214.804
gelijk	749	463
achteruit	133.600	264.547
bedrag x € mln		
vooruit	€ 133,2	€ 218,8
achteruit	-€ 101,7	-€ 243,8

Bij drempelinkomens tot € 29.543 gaan 374.000 huishoudens er feitelijk op vooruit en bijna 400.000 erop achteruit. Alle -huishoudens gaan er beneden dit inkomen gemiddeld meer op vooruit, dan op achteruit.

In de aangifte 2003 kan een vermenigvuldigingsfactor worden toegepast als belastingplichtige voor 2002 en/of 2001 aftrek BU had. De factor is 25% bij één voorafgaand jaar aftrek BU en 50% voor beide voorafgaande jaren aftrek BU. De factor wordt toegepast op de BU (hier wel incl.premies ZFW en ziektekostenverzekering) na toepassing van de drempel.

Tabel 8. Aftrek BU aangifte 2004 min regime 2003

	65 min	65 plus
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543
vooruit	64.290	74.614
gelijk	150	154
achteruit	228.087	404.738
bedrag x € mln		
vooruit	€ 19,9	€ 22,6
achteruit	-€ 195,8	-€ 196,8

Veruit de meeste huishoudens met vermenigvuldigingsfactor in 2004 hadden volgens het regime van 2003 meer kunnen aftrekken. Het gemiddeld bedrag van de achteruitgang is, vooral voor 65min, een stuk hoger dan de gemiddelde vooruitgang.

Huishoudens met vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid.

Belastingplichtigen tot en met 64 jaar die in 2004 door ziekte of handicap niet in staat zijn om minimaal 55% te verdienen van wat gezonde personen in gelijke omstandigheden kunnen verdienen en dat ook in 2003 niet konden hebben recht op een vaste aftrek van € 776.

Tabel 9. Aftrek BU aangifte 2004 min werkelijke aangifte 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	80.475	32.595	4.866	1.854
gelijk	75	0	0	0
achteruit	69.160	17.459	4.171	850
bedrag x € mln				
vooruit	€ 81,4	€ 38,3	€ 5,5	€ 2,4
achteruit	-€ 57,6	-€ 15,2	-€ 3,0	-€ 0,9

Ruim de helft van de huishoudens met vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid en een drempelinkomen tot € 29.543 gaat er feitelijk op vooruit. Bij de hogere inkomens gaat zelfs tweederde erop vooruit. De hogere inkomens die erop vooruitgaan, gaan gemiddeld méér erop vooruit dan de lagere inkomens. Bij achteruitgang zijn de gemiddelde bedragen bij de hogere inkomens ook hoger.

Het regime voor de vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid is ongewijzigd.

Tabel 10. Aftrek BU aangifte 2004 min regime 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	21.954	8.317	2.549	232
gelijk	12.214	41.736	1.236	2.472
achteruit	115.542	0	5.252	0
bedrag x € mln				
vooruit	€ 8,0	€ 6,4	€ 0,7	€ 0,2
achteruit	-€ 62,3	-€ 0	-€ 3,8	-€ 0

Regimewijziging alleen zou tot achteruitgang in aftrek leiden voor veruit de meeste 65min-huishoudens met een lager inkomen. Dit is waarschijnlijk het gevolg van de wetswijziging voor de vermenigvuldigingsfactor. Voor 2003 werd ook de arbeidsongeschiktheidsaftrek meegenomen in de vermenigvuldiging en voor 2004 geldt de vermenigvuldigingsfactor alleen voor de specifieke uitgaven. Bij de hogere drempelinkomens blijft de hoogte van de BU voor de meeste huishoudens gelijk.

Huishoudens met vaste aftrek voor 65plussers

Huishoudens met personen 65 jaar en ouder kunnen zondermeer € 776 per 65plus-partner opvoeren bij buitengewone uitgave als 'vaste aftrek voor 65plussers'.

Tabel 11. Aftrek BU aangifte 2004 min werkelijke aangifte 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	3.896	1.648	244.310	60.788
gelijk	0	0	309	154
achteruit	2.997	1.049	283.548	29.274
bedrag x € mln				
vooruit	€ 6,3	€ 2,1	€ 247,7	€ 68,9
achteruit	-€ 2,5	-€ 0,5	-€ 258,9	-€ 25,7

Bij de lagere drempelinkomens gaan er meer huishoudens op achteruit dan op vooruit. Bij de hogere inkomens gaat tweederde erop vóóruit. De 65plus-huishoudens die erop vooruit gaan, hebben gemiddeld aanzienlijk méér aftrek, namelijk zo'n € 1.000 à ruim € 1.100 meer dan voor 2003.

Het regime voor de vaste aftrek voor 65plussers is ongewijzigd.

Tabel 12. Aftrek BU aangifte 2004 min regime 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	1.798	0	69.439	2.085
gelijk	899	2.023	8.342	87.667
achteruit	4.196	674	450.309	463
bedrag x € mln				
vooruit	€ 0,7	€ 0,0	€ 20,8	€ 1,0
achteruit	-€ 5,8	-€ 0,8	-€ 241,0	-€ 0,5

Veruit de meeste 65plussers met een lager inkomen zouden onder het oude regime een hoger aftrekbedrag hebben gehad. Dat scheelt gemiddeld ruim € 500. Bij de hogere inkomens zou 97% een gelijk aftrekbedrag hebben.

Huishoudens met vaste aftrek voor chronisch zieken

Huishoudens hebben voor 2004 recht op vaste bedrag van € 776 voor chronisch zieken per persoon voor wie de specifieke uitgaven meer dan € 307 zijn. Als voor betrokkene tenminste geen recht bestaat op vaste aftrek voor arbeidsongeschiktheid of voor 65plus. Voor 2003 had men recht op een vergelijkbaar vast bedrag als belastingplichtige de voorgaande twee jaren aftrek buitengewone uitgaven genoot.

Tabel 13 Aftrek BU aangifte 2004 min werkelijke aangifte 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	39.263	36.266	4.480	1.777
gelijk	75	150	0	0
achteruit	10.565	10.265	1.699	309
bedrag x € mln				
vooruit	€ 56,1	€ 51,9	€ 6,4	€ 1,8
achteruit	-€ 11,7	-€ 17,0	-€ 2,2	-€ 0,4

Bijna 80% van de huishoudens met vaste aftrek voor chronisch zieken is er in 2004 feitelijk op vooruit gegaan ten op zichte van 2003. Behalve de kleinere groep 65plus met een hogere inkomen, gaan allen huishoudens die erop vooruitgaan, er gemiddeld meer dan € 1.400 op vooruit. De ruim 10.000 huishoudens met een hoger inkomen die erop achteruit gaan leveren gemiddeld meer dan € 1.600 in aan aftrek.

Tabel 14. Aftrek BU aangifte 2004 min regime 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	25.926	26.450	4.248	2.008
gelijk	375	4.271	0	0
achteruit	23.528	15.810	1.931	77
bedrag x € mln				
vooruit	€ 19,8	€ 21,1	€ 2,2	€ 1,2
achteruit	-€ 26,5	-€ 11,2	-€ 0,9	-€ 0,0

De regimewijziging alleen zou leiden tot vooruitgang bij 53% van de huishoudens met vaste aftrek chronisch zieken. De gemiddelde achteruitgang bij 65min-huishoudens is bijna € 180 meer dan de gemiddelde vooruitgang bij deze groep.

Huishoudens met vaste aftrek voor chronisch zieken danwel voor arbeidsongeschiktheid

Er is ook gekeken naar de groep huishoudens die vaste aftrek voor chronisch zieken danwel voor arbeidsongeschiktheid heeft. In tabel 15 is te zien dat het merendeel van deze groep erop vooruit gaat en dat het totale bedrag van de vooruitgang voor elke inkomensgroep hoger is dan de achteruitgang.

Tabel 15 Aftrek BU aangifte 2004 min werkelijke aangifte 2003

	65 min		65 plus	
Aantal huishoudens	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543	Drempelinkomen tot € 29.543	Drempelinkomen > € 29.543
vooruit	112.620	62.342	9.037	3.476
gelijk	75	0	0	0
achteruit	77.403	26.001	5.793	1.081
bedrag x € mln				
vooruit	€ 126,3	€ 78,6	€ 11,4	€ 4,0
achteruit	-€ 66,7	-€ 30,1	-€ 5,1	-€ 1,3

Bijlage 1. Methode van onderzoek en ophoging

Uit vóór half juni 2005 lokaal ingeboekte aangiften Inkomstenbelasting 2004 van de vestiging Amersfoort (particulieren) zijn alle belastingplichtigen geselecteerd die aftrek BU claimen. Dat waren bijna 50.000 aangiften. Behalve gegevens uit de aangiften 2004 zijn ook een aantal gegevens uit de aangiften 2003 en 2002 verzameld. Bijvoorbeeld of belastingplichtigen in die jaren gebruik maakten van de BU-regeling. Ook zijn voor alledrie de jaren gegevens van de fiscale partner toegevoegd.

Onder de vestiging Amersfoort (particulieren) vallen ongeveer 300.000 belastingplichtigen. Hiervan claimen bijna 50.000 personen aftrek voor BU voor 2004 (stand per half juni 2005).

Om het effect van de wijzigingen in de BU-regeling te toetsen is per belastingplichtige nagegaan wat de BU-aftrek is onder het nieuwe regime en zou zijn geweest met toepassing van het regime 2003. Op deze manier komt naar voren of belastingplichtigen die erop vooruit gaan (in termen van belastingaftrek) vooral diegenen zijn mét de specifieke kosten.

Voor de meeste analyses zijn alleen de digitale aangiften in de beschouwingen betrokken omdat voor deze aangifte een verdere uitsplitsing van de buitengewone uitgaven beschikbaar is. Dit zijn er ongeveer 39.600. Deze verder uitsplitsing van de aftrekpost is bijvoorbeeld nodig om fictief het regime voor 2003 te kunnen toepassen op de verkregen data. In papieren aangiften zijn alleen totaalbedragen op hoofdniveau van de BU opgenomen.

Om het effect van de regimewijzigingen te bepalen zijn alle dubbele observaties maar één keer meegenomen. Fiscale partners vullen namelijk eerst ieder het totaal van de (gezamenlijke) BU in en maken daarna kenbaar welk deel ieder in aftrek brengt. Na herstel voor dubbele observaties blijven bijna 28.000 personen/huishoudens over met aftrek BU. Van fiscale partners samen zit er dan dus maar één observatie in per paar.

Van alle per medio augustus 2005 binnengekomen aangiften 2004 zijn landelijk de gegevens verzameld over aftrek buitengewone uitgaven. Deze landelijke gegevens zijn gebruikt om de resultaten van Amersfoort te vertalen naar landelijke totalen.

Naast een overzicht van de verschillende categorieën in de rubriek 'buitengewone uitgaven', is een uitsplitsing gemaakt naar wel of geen specifieke uitgaven, naar leeftijd en naar drempelinkomen⁶. Aparte uitsplitsingen zijn gemaakt worden voor belastingplichtigen die erop vooruit gaan en zij die erop achteruit gaan. Bij splitsing naar leeftijd is bij paren uitgegaan van de leeftijd van de partner met het laagste sofinummer.⁷

Tenslotte zijn de 'overige uitgaven', zoals die in de digitale aangiften van Amersfoort zijn vermeld, verder gecategoriseerd door te zoeken naar vergelijkbare 'tekststrings' in de vrije omschrijvingen.

De ophoging

Ten behoeve van de ophoging van de gedetailleerde Amersfoortse gegevens naar landelijke totalen is gekeken naar mogelijke verschillen tussen de populatie van het bestand van Amersfoort en bekende landelijke totalen. Landelijke totalen zijn afkomstig uit twee verschillende query's. Voor beoordeling populatieverschil op leeftijd is uitgegaan van de landelijke query van half juli 2005 en voor totaalbedragen van die van half augustus 2005.

Ophoging vond primair plaats door vermenigvuldiging met de factoren die totaal aantal respectievelijk bedrag ophogen naar de landelijke totalen.

Vervolgens is rekening gehouden met het aantal aangiften dat nog binnen moet komen. Uitgangspunt daarvoor is het aantal aangiften dat over belastingjaar 2003 binnenkwam. Daarbij is meegewogen dat aangiften met aftrek BU gemiddeld eerder binnenkomen, omdat zij meestal tot een

⁶ Drempelinkomen is het totaal van de inkomsten en aftrekposten van box 1, box 2 en box 3, maar zonder persoonsgebonden aftrek. Bij fiscale partners gaat het om het gezamenlijke drempelinkomen

⁷ Dat is meestal de oudste partner

belastingteruggave leiden.

Om verschillen in de populatie te kunnen verdisconteren zijn de Amersfoortse en de landelijke populatie vergeleken op de volgende aspecten:

- Leeftijd: verhouding 65min versus 65plus. Het Amersfoortse bestand bevat relatief minder 65plussers dan het landelijk niveau. Dit is ten behoeve van de ophoging rechtgetrokken door een weegfactoren toe te kennen aan de respectievelijke leeftijdscategorieën.
- Inkomensniveau (verhouding drempelinkomen onder en boven € 29.543). De inkomens in het Amersfoortse bestand liggen wat hoger dan landelijk. Dit verschil blijkt vrijwel opgeheven te zijn door de weging op leeftijdscategorie.

De ophoogfactoren zijn als volgt vastgesteld:

Ophoogfactoren	aantallen	bedragen
Jonger dan 65 jaar	74,93	68,54
65 jaar en ouder	77,24	57,22

Bijlage 2. Overzicht in bedragen (x € mln)

	< 65 JAAR					> 65 JAAR					Totaal
Drempelinkomen	Eerste schijf	Tweede schijf	Derde schijf	Vierde schijf	Totaal < 65 jaar	Eerste schijf	Tweede schijf	Derde schijf	Vierde schijf	Totaal > 65 jaar	
Aftrek BU nieuw											
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)	874	1.656	1.295	381	4.207	505	711	325	66	1.607	5.813
Arbeidsongeschiktheidsforfait	84	117	69	21	291	3	5	2	0	10	301
Chronisch ziekenforfait	21	44	54	18	138	2	3	1	1	7	145
Ouderdomsforfait	3	5	4	1	13	266	305	112	21	704	717
Specifieke uitgaven	137	234	215	81	667	165	216	107	25	514	1.182
Vermenigvuldigingsfactor 65% (voor 1e en 2e schijf)	89	152	0	0	242	107	140	0	0	248	489
overige kosten	71	116	140	66	393	72	92	60	16	241	634
Totaal BU voor drempel	1.280	2.326	1.776	568	5.950	1.121	1.472	608	130	3.331	9.281
drempel	748	1.528	1.393	461	4.131	463	740	398	95	1.696	5.827
Totaal aftrek BU	532	798	383	107	1.819	658	733	209	35	1.635	3.454
idem budgettair	178	295	155	45	674	103	140	47	15	305	979
marginale druk	33,55%	37,03%	40,50%	42,00%	37,04%	15,65%	19,13%	22,60%	42,00%	18,66%	28,34%
Aftrek BU oude systeem											
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)	874	1.656	1.295	381	4.207	505	711	325	66	1.607	5.813
Arbeidsongeschiktheidsforfait	84	117	69	21	291	3	5	2	0	10	301
Chronisch ziekenforfait	50	108	92	17	267	1	3	1	0	5	271
Ouderdomsforfait	3	5	4	1	13	266	305	112	21	704	717
Specifieke uitgaven	137	234	215	81	667	165	216	107	25	514	1.182
overige kosten (naast specifiek)	71	116	140	66	393	72	92	60	16	241	634
Totaal BU voor drempel	1.219	2.237	1.815	567	5.838	1.013	1.332	607	129	3.081	8.919
drempel	748	1.528	1.393	461	4.131	463	740	398	95	1.696	5.827
BU na drempel	471	709	422	105	1.707	550	592	209	34	1.385	3.092
Vermenigvuldigingsfactor 25 en 50%	69	175	0	0	245	179	206	0	0	385	630
Totaal aftrek BU	541	884	422	105	1.951	729	799	209	34	1.770	3.721
idem budgettair	181	327	171	44	724	114	153	47	14	328	1.052
marginale druk	33,55%	37,03%	40,50%	42,00%	37,08%	15,65%	19,13%	22,60%	42,00%	18,54%	28,27%
Vershil											
Aftrek	-9	-86	-39	2	-132	-70	-66	1	1	-135	-267
Budgettair	-3	-32	-16	1	-50	-11	-13	0	0	-23	-73

Bijlage 3. Overzicht in aantallen

		< 65 JAAR					> 65 JAAR					Totaal
	Drempelinkomen	Eerste schijf	Tweede schijf	Derde schijf	Vierde schijf	Totaal < 65 jaar	Eerste schijf	Tweede schijf	Derde schijf	Vierde schijf	Totaal > 65 jaar	
Aftrek BU nieuw												
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
Arbeidsongeschiktheidsforfait		95.684	123.558	66.312	18.208	303.761	4.480	6.874	3.012	695	15.061	318.822
Chronisch ziekenforfait		27.199	56.946	64.813	21.430	170.388	2.858	5.561	2.317	1.081	11.817	182.205
Ouderdomsforfait		3.746	6.069	3.971	1.574	15.360	321.917	331.417	108.207	18.537	780.078	795.438
Specifieke uitgaven		306.758	447.849	300.315	74.030	1.128.952	315.352	331.572	104.808	19.232	770.964	1.899.916
Vermenigvuldigingsfactor 65% (voor 1e en 2e schijf)		306.758	447.849	0	0	754.608	334.970	311.490	0	0	646.461	1.401.068
overige kosten		190.169	320.171	241.570	65.188	817.098	186.060	234.950	90.520	18.073	529.603	1.346.702
Totaal BU voor drempel		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
drempel		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
Totaal aftrek BU		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
Aftrek BU oude systeem												
Standaardziektekostenpremies (ZFW en particulier)		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
Arbeidsongeschiktheidsforfait		95.684	123.558	66.312	18.208	303.761	4.480	6.874	3.012	695	15.061	318.822
Chronisch ziekenforfait		43.609	85.419	66.087	11.614	206.729	1.004	2.626	541	0	4.171	210.899
Ouderdomsforfait		3.746	6.069	3.971	1.574	15.360	321.917	331.417	108.207	18.537	780.078	795.438
Specifieke uitgaven		306.758	447.849	300.315	74.030	1.128.952	315.352	331.572	104.808	19.232	770.964	1.899.916
overige kosten (naast specifiek)		190.169	320.171	241.570	65.188	817.098	186.060	234.950	90.520	18.073	529.603	1.346.702
Totaal BU voor drempel		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
drempel		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379
Vermenigvuldigingsfactor 25 en 50%		113.068	254.458	0	0	367.526	257.348	275.267	0	0	532.616	900.141
Totaal aftrek BU		339.577	505.769	336.805	85.719	1.267.870	341.767	363.779	121.028	21.935	848.508	2.116.379

Colofon:

Dit is een uitgave van:

Belastingdienst
Centrum voor proces- en productontwikkeling
Sector Onderzoek en marketing
Telefoon: (030) 275 61 00

Postadres:
Belastingdienst / Centrum voor proces- en productontwikkeling
Sector Onderzoek en marketing
Postbus 18280
3501 CG Utrecht

Bezoekadres:
Herman Gorterstraat 5
3511 CW Utrecht